

"כלי התקשורת בצרפת יותר ממושמעים מהתקשורת בישראל"

גל הטרור ששטף את צרפת הקפיץ את התקשורת המקומית ■ מנכ"ל ערוץ i24news, פרנק מלול: "כל עוד זה היה במקומות אחרים, לתקשורת הצרפתית היה קל להמעיט בחשיבות של הנושא, אבל עכשיו אין להם ברירה"

12/01/2015, 08:01 יניב פוהורילס

"צרפת עצובה מאוד. היא התעוררה למציאות מאוד לא פשוטה, כזאת שהיא העדיפה להתעלם ממנה עד עכשיו. רבים אומרים שבפיגוע ב'שרלי הבדו' היו 12 הרוגים ו-66 מיליון פצועים, כשהם מרמזים כמובן לכל אזרחי הרפובליקה. למדיה יש אחריות רבה. הם היו צריכים להציף את נושא הקיצוניות האיסלאמית כבר לפני שנים, ולדרוש מהממשל לטפל בבעיה או לפחות להתייחס לנושא ברצינות, אבל הם בחרו שלא לעשות זאת. עכשיו כבר אין להם ברירה" - כך אומר פרנק מלול, מנכ"ל ערוץ החדשות הבינלאומי, i24news, שעקב מקרוב אחרי האירועים הסוערים של הימים האחרונים בצרפת.

העיתונאי נדב איל מערוץ 10, מוסיף וטוען כי "זו רעידת אדמת בצרפת, לא רק עבור המדיה אלא באופן כללי. זה כמו פיגוע מתגלגל. קצת דומה למה שקרה לתקשורת האמריקאית אחרי 11 בספטמבר. צרפת לא עברה אירועי טרור כמו בלונדון או במדריד, ועכשיו זה קרה אצלה."

כלי התקשורת הישראליים מאוד מתורגלים בשידור אירועי טרור וביטחון. איך הגיבה המדיה הצרפתית?

"הם החזיקו שידור מתגלגל כמו שמצופה מרשתות טלוויזיה איכותיות. בניגוד אלינו, הם לא קופצים להסקת מסקנות מהירה. לא היו כמעט ניתוחים, או ביקורת על הפעולה ודיונים האם היא הצליחה או האם הייתה פאשלה. הם התייחסו לדברים בזהירות רבה ולא נכנסו לאיך זה קרה. גם בתקשורת הכתובה היה שימוש בטון זהיר יותר ומתון, מה שנכון לכל מקום בעולם חוץ מישראל. תקשורת בתוך עמה היא חיה, והיא משקפת את האופי של העם והמדינה."

כיצד הגיבו הרשתות בצרפת לאירועים שהתרחשו ביום שישי?

"יש שני דברים שראויים לציון בהקשר התקשורת. הראשון הוא שחלק מהרשתות הצליחו להשיג, בזמן האירוע, ראיונות עם האחים קואשי, שהתבצרו במפעל עם בן ערובה. היו גם שיחות עם המחבל במינימרקט הכשר. למרות זאת, הרשתות החליטו לא לשדר את הראיונות האלה בזמן האירוע, אלא רק לאחריו. הדבר השני, הוא שכוחות הביטחון הרחיקו את התקשורת בזמן שהחלה הפריצה לתוך המינימרקט, והיא לא שידרה בלייב את הרגעים האלה. היה עיכוב של דקה או קצת יותר. זה נעשה גם מסיבות של ביטחון וגם כדי לגונן על הצופים - שלא יהיו מראות קשים שלא ניתן לשדר בטלוויזיה."

איך אתה מעריך שהתקשורת הישראלית הייתה מגיבה לבקשה כזאת של כוחות הביטחון?

"אני רוצה להאמין שהיינו נענים לזה, אבל אני לא בטוח לגבי כולם."

הייתה אצלכם בערוץ התלבטות אם להצטרף לשידור החי?

"לא. ברגע שהיה ברור שיש התקפה נוספת בפריז על יעד יהודי, פרצנו לשידור."

איך מגיבה העיתונות הצרפתית ביום שאחרי?

"הטון מאוד קודר, הטקסטים עוסקים בהרבה מחשבה לגבי עתידה של צרפת - ההתקפה על חופש הביטוי ושאלות על האינטגרציה של המיעוטים. יש דגש מאוד גדול על כך שמי שביצע את האירועים אולי השתמש באיסלאם אבל הוא לא מוסלמי אמיתי. כך למשל, דיברו עם המשפחה של השוטר המוסלמי שנרצח מחוץ למערכת העיתון, והיא קראה להפסיק את המתקפה על צרפת. יש גם פוקוס גדול על הפועל המוסלמי ממאלי, שהסתייר את הלוקחות היהודים בתוך תאי הקירור במינימרקט. הניסיון הממסדי מתמקד בלהסביר שאלה הן התקפות נגד הרפובליקה הצרפתית ולהרחיק את זה ממלחמת דת. אין לצרפת אינטרס להיות במלחמה נגד הקהילה המוסלמית."

"זעזוע ותרעומת"

העיתונאי גדעון קוץ, שנמצא בפריז שנים רבות, אומר כי "המדיה המקומית הבינה מיד את גודל האירוע והקצתה משאבים רבים לסיקור בלתי פוסק. הם שידרו ללא הרף וניסו להראות היבטים רבים. אחד הדברים המעניינים הוא שהרשתות נענו לכוחות הביטחון ועיכבו פרסומים שונים שעשויים היו לפגוע בפעולה. עם זאת, אמש (שבת) בהפגנה של הקהילה היהודית נשמעו טענות נגדיות, בעיקר נגד רשת BFM ששידרה תוך כדי האירוע שיש אנשים שמסתתרים במקרר במרתף ובכך הייתה יכולה לתת מידע חשוב מאוד למחבל ולחשוף לסכנה אנשים נוספים. באופן כללי אפשר לומר שכלי התקשורת פה יותר ממושמעים מהתקשורת שלנו."

כיצד מתייחסת לאירועים העיתונות הכתובה?

"העיתונות מביעה זעזוע ותרעומת. זה מאבק עקרוני על חופש הביטוי. רוב העיתונים מצליחים, הן במאמרי מערכת והן בסיקור השוטף, לרדת לעומק של הדברים ולראות לאן הולכים מכאן הלאה. יש הרבה טקסטים שנוגעים בשאלה איך להגן על צרפת ועל הערכים שלה, כולל החילוניות. אני מרגיש שהעיתונות מנסה להראות סוג של קונצנזוס, למרות שבשטח זה לא בדיוק כך. היו גם דיווחים על מקומות שבהם סירבו לעמוד דקה דומיה לזכר הנרצחים בפיגוע בעיתון, ועל גילויי שמחה כלשהם. הדיווחים האלה מקבלים ביטוי מינורי בתקשורת, אבל חשוב לזכור שגם זה קיים."

הפרספקטיבה עשויה להשתנות

בתזמון יוצא דופן, ובלי שהדבר תוכנן מראש כמובן, עלה ביום רביעי שעבר קמפיין נרחב של ערוץ i24news ברחבי פריז. באותו יום אירעה המתקפה על "שרלי הבדו", אך מלול מסביר כי הוא לא מתכוון להוריד את הקמפיין מהאוויר. "מסע הפרסום הזה מציג תמונות חצויות של דמויות שהן לכאורה מנוגדות. אובמה ורוחאני, חרדי וחילוני, ונזירה מול צעירה מכוסה בבורקה מוסלמית. הסלוגן שלנו הוא שהחדשות הן הגורם המאחד של כל נקודות המבט. כלומר, אנחנו רוצים לקדם את מה שמאחד ולא את מה שמפריד, ולכן אני חושב שהקמפיין מאוד רלוונטי לימים האלה."

איך אתה מנתח את מה שעבר בימים האחרונים על המדיה הצרפתית?

"יש לי תחושה שכולם בשוק. הם חשבו שבגלל המדיניות הצרפתית, שקרובה לעולם הערבי, אז אצלם זה לא יקרה. ובזמן שזה לא קרה אצלם הם התייחסו במינוריות ובבנאליות לאירועי טרור שקרו במקומות אחרים בעולם. יש 3 כשלים במדיניות הצרפתית - האוריינטציה הערבית, האינטגרציה הכושלת של המהגרים בצרפת, ושירותי המודיעין שנכשלו באיתור מראש של המפגעים ובמניעת האירועים. אולי עכשיו, הפרספקטיבה של המדיה ושל העם תהיה שונה."

ציאת אירופה: האם העלייה מצרפת תהיה מנוע צמיחה כלכלי עבור ישראל?

כל כמה חודשים הקהילות היהודיות ברחבי העולם, ובעיקר באירופה, מקבלות תזכורת כואבת על האקלים החברתי המשתנה, ובעיקר על העובדה שהן הפכו להיות מטרה לפיגועי טרור והתקפות אנטישמיות. לב האירועים מתרחש בצרפת, שעברה מספר אירועים קשים ובראשם הפיגוע בבית הספר היהודי בטולוז שבו נהרגו ארבעה יהודים, בהם 3 ילדים, והמתקפה על המינימרקט הכשר ביום שישי האחרון, שבו נרצחו ארבעה מחברי הקהילה.

אם עוד לפני האירוע הקשה של סוף השבוע לא היה כמעט יהודי אחד בקהילה שלא חשב על עלייה לישראל, המחשבות עשויות כעת להפוך במהירות למעשים. בשנה שעברה נרשמה שנת שיא בעלייה מצרפת כאשר 6,000 עולים הגיעו לישראל. השנה הצפי עמד על 10,000 איש, אך האירוע האחרון עשוי להזניק את המספר הזה עוד יותר.

איש העסקים אדי קוקירמן, בנו של ראש הקהילה היהודית בצרפת וסגן נשיא קרן ישראל צרפת, אשר עוסק רבות בנושא הקהילה מצרפת, אומר כי העלייה הזאת עשויה להיות מנוע צמיחה כלכלי משמעותי עבור הכלכלה הישראלית. לדבריו, "הרגשות בקרב אנשי הקהילה סוערים מאוד. המחשבה על עלייה הייתה קיימת עוד לפני כן, אבל עכשיו באמת ירד האסימון ורבים מחליטים לזרז את התהליך. מהצד שלהם יש הרבה התכונות, אבל השאלה הגדולה היא כיצד מדינת ישראל תתכונן."

למה אתה מצפה מהמדינה?

"הבעיה המרכזית היא שאנחנו בתקופת בחירות, והנושאים על סדר היום הם לאו דווקא הנושא הזה. אנחנו לא זקוקים להצהרות של נתניהו שקורא לעולים לבוא. הם יבואו גם בלי זה. הם זקוקים לתשתית נוחה כדי להגיע לישראל ויש כמה דברים פשוטים, רובם טכניים, שיכולים להקל על התהליך. למשל, הרופאים הצרפתים נדרשים לעבור בחינות כדי לתרגם את התוארים שלהם מצרפת לישראל, וחייבים להקל על התהליך הזה. גם לימוד עברית, עוד בצרפת, יכול לסייע רבות. מחסום השפה משמעותי עבור רבים, ואם נצליח כבר בצרפת להפיל אותו - זה יגרום לאנשים לבוא לפה ולא להגר לארה"ב או למקומות אחרים באירופה. זו השקעה קטנה מאוד מול התשואה שנקבל. אני מקווה שמישהו ייקח פיקוד."

איך אתה מאפיין את העלייה הצפויה?

"מדובר באוכלוסייה מאוד איכותית, רובה אקדמאית. יש לנושא הזה פן כלכלי מאוד משמעותי - אם נדע לקלוט אותם נכון, הם יהוו מנוע צמיחה עבור כל המשק. יש בישראל מחסור בעובדים איכותיים בלא מעט סקטורים, ובקרב העולים יש מענה למחסור הזה. צריך רק להביא אותם. אם ניקח לדוגמה את מיכאל גולן או פטריק דרהי, תראו כיצד הם קידמו את שוק התקשורת בישראל. ברור שלא כולם יזימו ברמה שלהם, אבל אלה דוגמאות שמחישות את הפוטנציאל של העלייה הזאת."